

DIAGNOSTIEK EN BEHANDELING VAN SEKSUEEL OVERDRAAGBARE AANDOENINGEN (SOA)

KORTE SAMENVATTING SOA-RICHTLIJN NEDERLANDSE VERENIGING VOOR DERMATOLOGIE & VENEREOLOGIE (NVDV)

	Incubatietijd, symptomatologie,	Diagnostiek	Behandeling	Nazorg en partnerwaarschuwing
HIV infectie / AIDS	Incubatietijd tot ontwikkeling AIDS: 1-15 jr Window periode voor serologische test: 3 mnd na laatste risicocontact 50-80% van geïnfecteerden ontwikkeld binnen 2 tot 4 wk een acuut retro-viraal syndroom met een griepachtig verloop Symptomen AIDS: opportunistische infecties, neurologische ziektebeelden en neoplasieën	HIV 1 en 2 serologie HIV sneltest (bij hoog risico populatie) indien pos.: bevestigingstest	Behandeling door hiv-behandelcentrum	Partnerwaarschuwing: alle (vaste) partners uit het leven (voor zover mogelijk) of alle (vaste) partners vanaf de laatste bekende negatieve HIV-serologie

Pediculosis pubis (schaamluis, platjes)	<ul style="list-style-type: none"> • Jeuk • Parasiet zichtbaar op huid schaamstreek • Neten (eieren) zichtbaar, geklit aan haarschacht 	Klinisch beeld Directe microscopie (kleine vergroting)	Opties: <ul style="list-style-type: none"> • permetrine 5% crème (na 10 minuten uitwassen) • malathion 0,5% lotion (gedurende 12 uur laten zitten) NB Na 1 wk herhalen	Partnerwaarschuwing: alle partners uit de voorafgaande 2 mnd.
--	---	---	--	---

SYNDROMEN	symptomatologie	Diagnostiek	Behandeling	Nazorg en partnerwaarschuwing
Pelvic inflammatory disease (PID)	Onderbuikspijn, koorts en vaginale afscheiding Verwijzen naar Gynaecoloog bij: <ul style="list-style-type: none"> • Ernstig ziek • Ernstige peritoneale prikkeling • Geen verbetering na 24-48 uur behandeling Cave: EUG!	Toucher, bimanuele palpatie adnexen en speculum-onderzoek GO en CT diagnostiek (NAAT*) Overwegen: tevens GO kweek met resistentiebepaling Zwangerschap (EUG) uitsluiten	ofloxacin 400 mg 2 dd p.o. 14 dagen PLUS metronidazol 500 mg 2 dd p.o. 14 dagen Als verdenking GO (exsudaat, evt met pos. Gram prep.; GO bij partner): doxycycline 100 mg 2 dd p.o. 14 dagen PLUS metronidazol 500 mg 2 dd p.o. 14 dagen PLUS ceftriaxon 250-500 mg i.m. éénmalig* NB Bedrust	Partnerwaarschuwing indien soa aangetoond: alle huidige partner(s) en alle partners van de afgelopen 6 mnd

Urethritis bij de man Etiologie: CT, GO, non-specifiek (NSU; non-GO/ non-CT urethritis); zelden: Trichomonas Zie NVDV Richtlijn Gonorrhoe & Syndromic Management Urethritis Man 2006***	<ul style="list-style-type: none"> • Dysurie • Urethraal exsudaat 	CT en GO diagnostiek Risicofactoren GO: <ul style="list-style-type: none"> • Exsudaat (zeker als Gram prep. pos; risico GO hoger bij purulent dan bij mucous exsudaat) • GO bij partner • contact van persoon met verhoogd risico dragerschap N . gon. (bijv. seks voor geld) • MSM 	Als geen risicofactoren GO: <ul style="list-style-type: none"> • azithromycine 1000 mg p.o. éénmalig PLUS • cefuroxim axetil 1000 mg p.o. éénmalig NB Optie: monother. met azitromycine als (tel) contact over uitslag GO test te realiseren is. Als risicofactoren GO: <ul style="list-style-type: none"> • azitromycine 1000 mg p.o. éénmalig PLUS • ceftriaxon 250-500 mg i.m. éénmalig* Algemeen advies: als bij pat. met (waarschijnlijk) GO ceftriaxon ther. niet te realiseren is, spoed verwijzing naar SOA-poli	Partnerwaarschuwing indien soa aangetoond: zie adviezen bij CT en GO. Partnerwaarschuwing bij NSU: zie NSU Cave Trichomonas infectie als geen respons op ther.
---	---	--	---	--

Epididymo-orchitis	<ul style="list-style-type: none"> • Erytheem/ oedeem van scrotum • Zwelling • Pijn bij palpatie • Acuut begin Cave tortio testis (peracuut begin) Eventueel consult uroloog	CT en GO diagnostiek	Etiologie vermoedelijk CT of GO (<35 jr): <ul style="list-style-type: none"> • doxycycline 100 mg 2 dd p.o.10 dagen PLUS • ceftriaxon 250-500 mg i.m. éénmalig* Etiologie vermoedelijk darmflora (insertief rectaal contact) of >35 jr: <ul style="list-style-type: none"> • ofloxacin 200-400 mg 2 dd p.o.10 dagen • ceftriaxon 250-500 mg i.m. eenmalig* NB Bedrust, analgetica, suspensioir	Partnerwaarschuwing: alle partners uit 4-6 wk voorafgaand aan het begin van de klachten Controle: na 3 dagen
---------------------------	---	----------------------	--	---

Balanoposthitis	Erytheem, schilfers. Suggestief voor candidosis: <ul style="list-style-type: none"> • 'Rode spikkels' • Ragaden • Jeuk 	Candida diagnostiek: <ul style="list-style-type: none"> • microscopie KOH-preparaat • kweek 	Candida balanitis: Miconazol crème 2% 1-2 dd lokaal	Z.n. voor overige oorzaken balanitis verwijzen naar dermatoveneroologie
------------------------	---	---	---	---

Sexually acquired reactive arthritis (SARA)	Artritis, huid- en oogafwijkingen, urethritis	CT en GO diagnostiek plus CT serologie	Behandeling soa Verwijzing Reumatoloog	Partnerwaarschuwing: afhankelijk van gediagnosticeerde soa
--	---	--	---	--

SYNDROMEN	symptomatologie	Diagnostiek	Behandeling	Nazorg en partnerwaarschuwing
Fluor vaginalis (Bacteriële vaginose/BV, candidosis vaginalis/CV, trichomoniasis vaginalis/TV)	Vaginale afscheiding, jeuk en foetor	<ul style="list-style-type: none"> • Vaginaal speculum onderzoek • pH • Aminetest (geurtest na toevoeging druppel KOH 10% aan fluor) NB <ul style="list-style-type: none"> • pH >4.5: BV of TV • pH ≤4.5: CV • als snuffeltest of geurtest pos. (visgeur): BV Eventueel als pH>4.5: PCR op TV en/of clue cells (BV) of trichomonaden in fysiologisch zout preparaat	BV en TV: <ul style="list-style-type: none"> • metronidazol 2 gram p.o. éénmalig, indien onvoldoende effect bij BV: 2dd 500mg 7 dagen. CV: <ul style="list-style-type: none"> • lokaal of systemisch antimycoticum Als BV in 1e trimester zwangerschap: <ul style="list-style-type: none"> • clindamycine vaginale crème 1dd 7 dagen OF <ul style="list-style-type: none"> • clindamycine 300 mg 2 dd p.o. 7 dagen 	Partner waarschuwing/ behandeling is niet zinvol bij BV en CV, wel bij TV
Proctitis Informatie omtrent LGV proctitis: NVDV LGV richtlijn Algemeen advies: bij verdenking syfilis of LGV verwijzing naar SOA-poli/ dermatoloog	<ul style="list-style-type: none"> • Anale afscheiding • (Peri-)anale erosie of ulcus • Tenesmi / pijn anus • Constipatie • Rectaal vol gevoel of gevoel van incomplete defaecatie Cave: <ul style="list-style-type: none"> • proctitis herpetica • proctitis luetica • LGV proctitis 	<ul style="list-style-type: none"> • Proctoscopie • NAAT^o rectale swab op CT en GO (evt, kweek GO, met name bij exsudaat) • TPPA • NAAT^o HSV (als erosie) Optie: CT serologie (bij verdenking LGV) NB Indien NAAT ^o CT pos., dan genovar typering ter uitsluiting van LGV	Milde symptomen: <ul style="list-style-type: none"> • Doxycycline 2 dd 100 mg p.o. 7 dagen PLUS <ul style="list-style-type: none"> • ceftriaxon 250-500 mg i.m. éénmalig* Matige/ernstige symptomen (en verdenking LGV): <ul style="list-style-type: none"> • start doxycycline 100 mg 2 dd p.o. 7 dagen PLUS <ul style="list-style-type: none"> • ceftriaxon 250-500 mg i.m. éénmalig Bij klinische verdenking HSV-infectie of syfilis: adequate therapie (zie aldaar)	Partner waarschuwing: zie specifieke soa Controle: zie specifieke soa

NAAT^o: Nucleic Acid Amplification Test. Moleculaire lab-techniek zoals PCR.

* De standaard dosering volgens de Europese SOA Richtlijnen (www.iusti.org) is 250 mg, maar omdat in Nederland geen vials à 250 mg maar alleen vials à 500 mg verkrijgbaar zijn (bij Bipharm), kan men kiezen voor 500 mg (alternatief: 1 ml met 250 mg toedienen).

** Zie NVDV Richtlijn LGV: http://www.soa aids-professionals.nl/medische_richtlijnen/nvdv

*** Zie NVDV Richtlijn Gonorrhoe 2006: http://www.soa aids-professionals.nl/medische_richtlijnen/nvdv

**** Zie NVDV Richtlijn: Toelichting bij herziening 2008/2009: http://www.soa aids-professionals.nl/medische_richtlijnen/nvdv

Deze richtlijnen zijn ook beschikbaar op de website van http://www.soa aids-professionals.nl/medische_richtlijnen/nvdv en als PDA bestand te downloaden. De richtlijnen worden on-line regelmatig geactualiseerd en PDA gebruikers ontvangen hiervan bericht.

Mede mogelijk gemaakt door een financiële bijdrage van

Do more. feel better. live longer

Dit overzicht is samengesteld door de domeingroep SOA van de NVDV in samenwerking met SOA-AIDS Nederland en geeft een samenvatting van de aanbevelingen t.a.v. diagnostiek en behandeling. Het overzicht pretendeert niet volledig te zijn. Voor meer details, aanvullingen en informatie: zie www.soa aids.nl: (professionals/medische_richtlijnen), met o.a. de achtergrond bij de Herzieningen.

SOAIDS

SOA 02-2009

VERSIE 2008/2009